

گزاره برگ مروری بر پیامدهای اقتصادی

هزینه های کمرشکن همه گیری کووید-۱۹ در ایران

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان گیلان
مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت - دپارتمان سیاستگذاری و آینده پژوهی
واحد آموزشی

تعریف

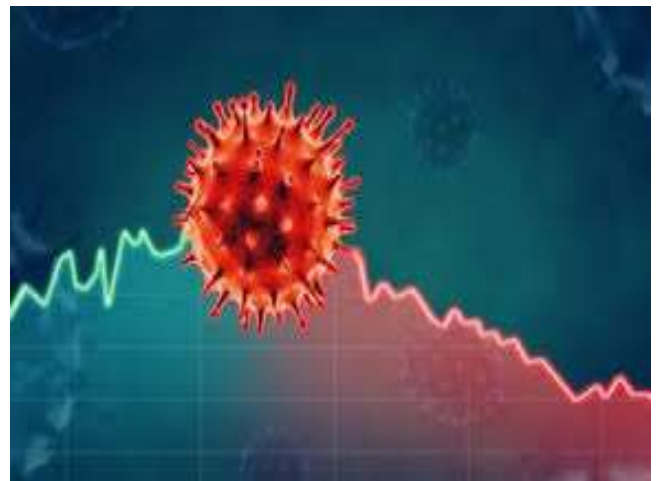
این مطالعه به بررسی هزینه های کمرشکن سلامت (Catastrophic Health Expenditures) ناشی از همه گیری کووید-۱۹ در ایران پرداخته است. هزینه های کمرشکن زمانی رخ می دهند که هزینه های مراقبت های بهداشتی پرداخت شده از جیب خانوارها، بخش قابل توجهی از درآمد آنها را مصرف کند.

اهداف و روش مطالعه

هدف اصلی این مطالعه، برآورد نرخ هزینه های کمرشکن سلامت مرتبط با کووید-۱۹ در ایران و تعیین عوامل مؤثر بر آن بود. این پژوهش به صورت مقطعی و با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی چندمرحله ای در ۱۰ استان کشور انجام شد. اطلاعات از ۲۰۰۶ خانوار گردآوری شد.

نتایج کلیدی مطالعه

- میانگین هزینه های پیشگیری ماهانه
- میانگین هزینه های بستری
- میانگین هزینه های سرپایی
- نرخ مواجهه با هزینه های کمرشکن
- بیشترین نرخ در استان سیستان و بلوچستان و کمترین در تهران

عوامل مؤثر بر مواجهه با هزینه های کمرشکن

- بستری و دریافت خدمات سرپایی کووید-۱۹ تأثیر مثبت معنادار دارد.
- برخورداری از بیمه پایه و تکمیلی، احتمال مواجهه با هزینه های کمرشکن را کاهش می دهد.
- خانوارهای دارای سالمند و کم درآمد در معرض خطر بیشتری هستند.
- آموزش بالاتر و سطح رفاه بیشتر با کاهش احتمال مواجهه همراه است.

پیشنهادهای برای سیاستگذاری

- پوشش همگانی سلامت اولین و مهم ترین راه در کاهش هزینه های سلامت
- توسعه بیمه های سلامت پایه و تکمیلی برای اقشار آسیب پذیر
- تثبیت قیمت خدمات و داروهای اساسی در شرایط بحرانی
- ایجاد ذخایر استراتژیک اقلام ضروری برای کاهش هزینه های بازار سیاه
- کاهش شکاف عرضه و تقاضا در خدمات سلامت از طریق تقویت زیرساخت ها

نتیجه گیری

در مطالعه ملی اخیر خود، به بررسی تأثیرات مالی کووید-۱۹ بر خانوارهای ایرانی پرداختیم. حتی با وجود به کارگیری راهکارهایی مانند قرض گرفتن یا فروش اموال، حدود ۳,۲ درصد از خانواده ها با هزینه های کمرشکن سلامت مواجه شدند. بستری در بیمارستان و ویزیت های

[illegible]

بیشترین عامل اثرگذار، بستری شدن اعضای خانواده در بیمارستان بوده است. دسترسی به بیمه‌های سلامت (پایه و تکمیلی) نقش چشم گیری در کاهش احتمال مواجهه با هزینه‌های کمر شکن داشته است.

منابع و اطلاعات بیشتر:

Homaie Rad E, et al. The COVID- Economic Implications in Iran: A National Survey Assessing Catastrophic Health Expenditures. Interdiscip Perspect Infect Dis. ۲۰۲۵Jul ۲۳;۲۰۲۵:۸۸۵۴۶۴۶. doi: ۱۰.۱۱۵۵/ipsoid/۸۸۵۴۶۴۶. PMID: ۴۰۷۴۱۳۵۴. PMCID: PMC۱۱۳۱۰۳۱۸

سُرپایی، بیشترین سهم را در این هزینه‌ها داشتند؛ با این حال، بیمه‌های پایه و تکمیلی توانستند تا حدی از شدت این فشار بکاهند. بخش مهمی از مشکل، صرفاً مربوط به هزینه‌های درمانی نبود. بسیاری از خانوارها در دوران پاندمی، درآمد خود را از دست دادند؛ به دلیل بیکاری، کاهش ساعت کار، یا کند شدن فعالیت‌های اقتصادی. این هزینه‌های غیرمستقیم، به‌ویژه برای خانواده‌های آسیب‌پذیر، بسیار سنگین بود. همچنین بین استان‌ها تفاوت زیادی مشاهده شد. در استان سیستان و بلوچستان، نزدیک به ۹ درصد از خانوارها به‌شدت تحت تأثیر قرار گرفتند. گروه‌های آسیب‌پذیر، به‌خصوص خانوارهای کم‌درآمد و دارای اعضای سالمند، بیشترین ضربه را خوردند. این پروژه با حمایت مالی مؤسسه ملی توسعه تحقیقات علوم پزشکی ایران (NIMAD) اجرا شد و تیمی از همکاران از سراسر کشور در آن مشارکت داشتند. همه‌گیری کووید-۱۹، علاوه بر پیامدهای بهداشتی، بار مالی قابل‌توجهی بر خانوارهای ایرانی تحمیل کرده است. حتی با وجود راهبردهای مقابله‌ای مانند قرض گرفتن یا فروش دارایی، درصدی از خانوارها دچار هزینه‌های فاجعه‌بار سلامت شدند. این هزینه‌ها نه تنها سلامت، بلکه ثبات اقتصادی خانوارها را نیز به خطر انداخته است.

وضعیت در ایران

. طبق نتایج این پژوهش ملی:

۳،۱۹ درصد از خانوارها با در نظر گرفتن راهبردهای مقابله‌ای (مانند قرض گرفتن یا فروش دارایی) همچنان با هزینه‌های کمرشکن سلامت مواجهه شده‌اند. در صورت عدم استفاده از راه کارهای مقابله‌ای، این نرخ به ۵،۳۸ درصد افزایش می‌یابد. استان سیستان و بلوچستان بیشترین میزان مواجهه را دارد؛ در حالی که استان تهران کمترین نرخ را دارد.

واحد آموزشی

آدرس: گیلان - رشت - چهارراه یورسینا - بعد از اورژانس یورسینا

پژوهشکده تروما- مرکز عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

تلفون: ۰۱۳- ۳۳۳۳۲۴۹۸ / دورنگار: ۰۱۳- ۳۳۳۳۲۴۹۸